

"İşte nev'-i insanın tenevvünün en mühim mayesi ve zembereği; müsabaka ile hakikî imanlı fazilettir."cümlesini izah edebilir misiniz; "imanlı fazilet" nedir?

"İşte, nev-i insanın tenevvünün en mühim mayası ve zembereği, müsabaka ile, hakikî imanlı fazilettir. Fazileti kaldırmak, mahiyet-i beşeriyenin tebdiliyle, aklın söndürülmesiyle, kalbin öldürülmesiyle, ruhun mahvedilmesiyle olabilir."(1)

Fazilet kelime olarak *değer, meziyet, iyilik, ilim ve iman, irfan itibarı ile olan yüksek derece* gibi anlamlara geliyor.

İlim, iyilik ve değer anlamındaki fazilet bazen imansız insanlarda da bulunabilir. Yani güzel ahlak ve fazilet sadece imanlı insanlarda bulunur demek yanlıştır. Günümüzde çok kâfir insanlar var, meziyet ve fazilet sahibi; çok Müslümanlar var, kötü ahlaklı ve şerli olabiliyor.

Tabi kâfir güzel ahlakını küfürden almadığı gibi, Müslüman da kötü ahlakını imandan alıyor değil.

Yalnız Allah imansız fazileti kabul etmiyor, ama mükafatını da bu dünyada veriyor. İman ve fazilet bir arada olduğunda, hem dünyada hem de ahirette hakiki ve kamil bir anlam kazanıyor. İşte, Allah'ın insan türünden istediği hakiki fazilet imanlı fazilettir. Faziletsiz imanda nakıs ve eksiktir. *Yani imansız fazilet de faziletsiz iman da Allah'ın istediği ve hoşnut olduğu bir durum değildir.*

Günümüzde dilde mücahit ve imanlı olduğu halde, ahlak ve fazilet açısından çok çirkef dindar tipler türedi.

* * *

İnsan, üstün yönleri ya da meziyetleri ile diğer insanlar üstünde baskı ve tahakküm kurabilir. Bu üstün vasıfları ile insanları kendi heva ve benliğine hizmetçi yapabilir; nitekim tarihte bunun örnekleri çoktur.

Ama sağlam bir imana sahip olan mümin, üstün vasıf ve meziyetlerini başka insanlar üstünde baskı ve tahakküm kurmaya araç yapmaz. Çünkü imandan aldığı ahlak ve terbiye buna müsaade etmez. Hatta imanın verdiği nur ve hidayet ile daha mütevazı daha alçakgönüllü olur; zayıf ve biçare insanlara değil tahakküm etmeyi, onlara hizmetkar ve hizmetçi olur.

Ama iman ve hidayetten nasibini almamış üstün meziyetli birisi, bu üstün meziyetini insanlar üstünde baskı kurmada bir vesile bir araç yapar. Mesela, dahi derecesinde zeki olan insanlar, bu meziyetini imanla kullanırsa insanlara faydalı ve hizmetkar olur; yok heva ve hevesinde kullanırsa, bu sefer de insanları sömürmekte ve baskı kurmakta kullanır. Örnekleri çoğaltmak mümkün...

(1) bk. [Lem'alar, Yirmi İkinci Lem'a.](#)